

Ilo irti koulun kerhossa - henkireikä ja menetelmien testilaboratorio

8.12.2009

Ville Alanen, Merike Kesler, Tiina Rytkölä

KERHOKESKUS

Luennon rakenne

- Keitä me olemme?
- Koulun kerhotoiminta – tavoitteellista toimintaa
- Miten aloittaa kerhon ohjaus
- Vinkkejä ja ideoita kerhosisältöihin – valmiita materiaaleja ohjaamisen tukena

Kerhokeskus – koulutyön tuki ry

- Jäsenjärjestöjensä muodostama lapsi- ja nuorisotyön palvelujärjestö
- Perustettu 1947
- Toimii opetuksen ja kasvatuksen alalla yhteistyössä eri järjestöjen kanssa
- Pää tavoitteena lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaaminen ja edistäminen
- Toimisto Helsingissä; 10 työntekijää + 23 vapaaehtoista alueyhdyshenkilöä ympäri Suomea

Toiminta-alueet

Kehittää ja tuottaa palveluja ja sisältöjä:

- kerho- ja harrastetoimintaan
- aamu- ja iltapäivätoimintaan
- opetuksen aihekokonaisuuksiin
 - media- ja kulttuurikasvatukseen
 - tiedekasvatukseen
 - osallisuus- ja demokratiakasvatukseen
 - yrittäjyyskasvatukseen

Koulu harrastuspaikkana

Musiikkiopisto
Vanhempainyhdistyksen kerho
MLL:n kerho
Iltapäiväkerho
Työväenopisto
Kansalaisopisto
Mediakerho
Urheiluseurat
Taiteen perusopetus
Srk:n tyttö- ja poikakerho
SPR:n varhaisnuorisotoiminta
4H-kerho
Koulun kerhot
Nuorisovaltuusto
Aamupäivätoiminta

Koulun kerhotoiminta

– osa koulun perustoimintaa

- Perustuu POPS:iin ja Perusopetus lakiin
- Kirjattu koulun ops:iin ja työsuunnitelmaan
- Nimetty ohjaaja (yli 18-v.) – jakamaton vastuu!
- Vapaaehtoista
- Maksutonta

Kerhotoiminta opetussuunnitelmassa

Tavoitteet:

- kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen
- lasten ja nuorten osallisuuden lisääminen
- mahdollisuuden antaminen sosiaalisten taitojen kehittämiseen ja yhteisöllisyyteen kasvamiseen
- mahdollisuuden antaminen onnistumisen ja osaamisen kokemukseen
- luovan toiminnan ja ajattelun kehittäminen
- lasten ja nuorten kannustaminen tuottamaan omaa kulttuuriaan
- mahdollisuus oppilaan tuntemisen lisäämiseen
- harrastuneisuuden tukeminen ja myönteisten harrastusten edistäminen

Koulun kerhotoiminta kasvatuksen kentässä

Formaalikasvatus

- oppilaitokset
- tavoitteet ”ylhäältä” annettu
- oppimistulosten arviointi
- osallistuminen usein normitettua

Nonformaali kasvatus

- harrastustoiminta
- itse asetetut tavoitteet
- oppimisprosessin arviointi
- vapaaehtoisuus

Informaali kasvatus

- kaverit, koti, media
- ei asetettuja tavoitteita
- ei arviointia
- tiedostamatonta

Kerhoilla myönteisiä vaikutuksia, jos ne:

- kehittävät taitoja
- kannustavat yhteistyöhön
- tuottavat mielihyvää
- ovat järjestäytyneitä
- ovat säännöllisiä
- tarjoavat aikuiskontakteja
- antavat onnistumisen ja valmiiksi saamisen kokemuksia

(Mahoney&Stattin 2000)

Oppimisympäristöajattelua

- Korostuu oppijan oma aktiivisuus ja itseohjattu opiskelu
- Opiskelu tapahtuu ainakin osittain joko simuloitussa tai autenttisisessa reaali maailman tilanteessa
- Opiskelijoilla on mahdollisuus olla suoraan vuorovaikutuksessa opittavan asian kanssa
- Opetuksen suunnittelussa korostuu ongelmakeskeisyys oppiainekeskeisyyden sijasta
- Opiskelu on kokonaisvaltainen ja ajallisesti pitkäkö prosessi jaksotettujen lyhytkestoisten oppituntien sijasta
- Opiskelijan tukena on erilaisia tukihenkilöiden, mentorien ja asiantuntijoiden verkostoja
- Opettajan rooli muuttuu tiedon jakajasta organisaattoriksi, tukihenkilöiksi ja oppimisympäristöjen suunnittelijaksi

(Manninen et al. 2007, 19. Järvisen 2008, ss. 13-14 mukaan. Teoksessa Kerhotoiminta – osa kehittyvää ja hyvinvoivaa koulua. Kenttälä & Kesler (toim.))

Koulun kerhot oppimisympäristönä

Fyysinen oppimisympäristö

- Toimintaan soveltuvia
- Toimintaa tukevia
- Turvallisia
- Fyysistä oppimisympäristön laajentaminen

Koulun kerhot oppimisympäristönä

Psyykkinen oppimisympäristö

- Turvallisuus
- Avoimuus
- Huomioiminen
- Helposti saavutettavia
- Kerholaisen taitojen tunnistaminen, vahvistaminen ja hyödyntäminen

Koulun kerhot oppimisympäristönä

Kulttuurinen oppimisympäristö

- Monikulttuurinen
- Alakulttuurin edustajat kohtaavat
- Oppimiskulttuurin (tradition) muuttuminen

Kerhotoiminnan perustelu eri kulttuuriryhmille?

Koulun kerhot oppimisympäristönä

Didaktinen oppimisympäristö

- Ohjaajan rooli
- Yhteisesti asetetut tavoitteet
- Ei oppimistulosten arviointia, toiminnan arviointi
- Ohjaajan ja kerholaisten asiantuntijuuden esille tuominen
- Toiminnalliset työtavat
- Uudet työtavat ja sisällöt

Koulun kerhot oppimisympäristönä

Sosiaalinen oppimisympäristö

- rinnakkaisluokkalaiset ja eri-ikäiset oppilaat kohtaavat
- koulun ulkopuoliset ohjaajat, eri opettajat
- kaveritaidot
- yhdenvertaisuus – osa ryhmää
- kerhoryhmien kokoaminen – kaverin läsnäolo?
- kerholaisten ja ohjaajien uudet roolit
- avoimia

Koulun kerhojen merkitys

Opettajan kannalta

- Antaa valmiuksia oppilaiden erilaisten taitojen kehittämiseksi
- Antaa mahdollisuuksia opettajuuden laaja-alaiseen hyödyntämiseen ja kehittämiseen
- Antaa mahdollisuuksia innovatiivisten opetus- ja ohjausmetodien kehittämiseen
- Parantaa työhyvinvointia ja opettaja–oppilassuhdetta
- Kehittää opettajien välistä sekä opettajien ja vanhempien välistä yhteistyötä

Opetushallitus / Rajala Riitta

Kerhonohtajaksi?!

Opettajasta ohjaajaksi

- Roolin muuttuminen
- Arvioinnin muuttuminen
- Oppilaiden osallisuuden lisääminen ja huomioon ottaminen
- Koulukulttuuri

Kerhonojajaksi?!

- Tavoitteet
- Omat taidot ja harrastukset
- Kaikkea ei tarvitse keksiä itse
- Apuopettajia vanhemmista tai isommista oppilaista
- Muutaman viikon kerhojaksot

Kerhomateriaalit ohjauksen tukena

Kerhokeskuksen sisältömateriaalit

- Maksuttomuus & saatavuus
- Laadukkuus – pedagogiset ja didaktiset lähtökohdat
- Eri kouluasteiden huomioiminen
- Sopii kerhotoiminnan lisäksi mainiosti opetukseen
- Ei oppiainelähtöisyyttä
- Osa materiaaleista myös ruotsinkielisenä
- Keksitään lisää -ohjaajan opas englanninkielisenä

Maksuttomat materiaalit osoitteesta
www.kerhokeskus.fi/materiaalit

Kiitos!

Lisätietoja

www.kerhokeskus.fi

www.kerhonetti.net

Mariankatu 15 A 11

00170 Helsinki

09-6962 440

